

Iepirkumos ieviesīs būvkomersantu klasifikācijas sistēmu

Valsts sekretāru sanāksmē 2015. gada 26. novembrī tika izsludināts Ministru kabineta noteikumu projekts „Būvkomersantu klasifikācijas noteikumi”. Tā kā šajā likumdošanas procesa stadijā personām ir iespējams paust savu viedokli par minēto noteikumu projektu, raksta mērķis ir pievērst uzmanību šim jautājumam un sniegt īsu ieskatu piedāvātajā noteikumu projektā. Līdz Būvkomersantu klasifikācijas noteikumu pieņemšanai Ministru kabinetā tajā ir iespējamas izmaiņas.

Kādēļ noteikumi ir izstrādāti

Latvijā uzvarētāju publiskā iepirkumā izvēlas pasūtītājs – persona, kurai ne vienmēr ir profesionālā kompetence būvniecībā. Pasūtītāja mērķis iepirkuma procedūras rezultātā ir noslēgt tādu līgumu, kas ļautu sasniegt vēlamo rezultātu nepieciešamā kvalitātē. Tādēļ, no vienas puses, pasūtītājiem ir jāparedz iepirkuma nolikumā pietiekami specifiskas prasības, kas ļautu šo mērķi sasniegt. No otras puses, nolikums nedrīkst iekļaut iepirkuma dokumentācijā prasības, kas nepamatoti sašaurinātu potenciālo kandidātu loku. Apstākļos, kad nepastāv vienoti kritēriji, pēc kuriem līdzīgās situācijās izvērtēt, vai attiecīgajam pretendētājam tik tiešām ir projektam nepieciešamā kvalifikācija, pasūtītāji saskaras ar grūtībām pamatotu iepirkuma prasību noteikšanā un labākā pretendenta izvēlē. To uzskatāmi atspoguļo Iepirkumu uzraudzības biroja dati, kuri parāda, ka ik gadu vidēji tiek apstrīdēti 12,37% no visiem izsludinātajiem būvdarbu iepirkumiem. Savukārt šogad 25,61% sūdzību Iepirkumu uzraudzības birojam ir bijušas saistītas tieši ar būvdarbu iepirkumiem, kurās pretendenti sūdzas par nepamatotām prasībām iepirkuma dokumentācijā vai iepirkuma rezultātiem. Sūdzības pagarina iepirkuma procedūru, kas pēc tam var ietekmēt projekta pabeigšanu plānotajā termiņā. Tā ir būtiska problēma, jo projekta realizācijas termiņu kavējums gadījumos, kad ir piesaistīts Eiropas Savienības finansējums, var novest pie finansējuma samazināšanas vai pat tā zaudēšanas.

Papildus pretendentiem nākas iesniegt ārkārtīgi lielu dokumentu apjomu, kuri pēc tam pasūtītājam ir jāvērtē, lai atrastu prasībām atbilstošāko piedāvājumu. Tā rezultātā gan pasūtītājiem, gan pretendentiem tiek radīts būtisks administratīvais slogs.

Noteikumu būtība

Ar topošajiem klasifikācijas noteikumiem ir paredzēts ieviest jaunu būvkomersantu klasifikācijas sistēmu, kas ļautu publiskajos iepirkumos atklātā veidā novērtēt būvkomersantu profesionālās prasmes, pieredzi un kompetenci konkrētu darbu veikšanā. Tas atvieglotu pasūtītāja darbu, nosakot iepirkuma pretendentiem izvirzāmās prasības un uzvarētāju attiecīgajā iepirkumā, kā arī samazinātu administratīvo slogu pasūtītājam un pretendētājam.

Klasifikācijas iestāde, kas atbilstoši noteikumu projektam ir Ekonomikas ministrija, vadoties pēc publiskajos reģistros ietvertajiem datiem, izvērtēs būvkomersantus trijās kritēriju grupās: profesionālā pieredze, finansiāli ekonomiskie rādītāji un ilgtspēja. Pēc tam būvkomersantam atbilstoši šim izvērtējumam tiks piešķirta kvalifikācijas klase, sākot no pirmās (augstākā) līdz piektajai (zemākā). Noteikumu projektā paredzēts, ka kvalifikācijas klases noteikšanai tiks izvērtēti 15 dažādi kritēriji.

Piemēram, vērtējot uzņēmuma profesionālo pieredzi būvniecībā, viens no kritērijiem ir reģistrācijas ilgums būvkomersantu reģistrā. Ja būvkomersants reģistrā būs reģistrēts vairāk nekā 10 gadus, tam tiks piešķirta pirmā klase. Savukārt, ja būvkomersants reģistrā būs reģistrēts mazāk nekā 4,74 gadus, tam tiks piešķirta piektā klase. Vērtējot finansiāli ekonomiskos rādītājus, tiks vērtēti tādi kritēriji kā nodokļu parādu neesamība, likviditāte, kā arī darba samaksas rādītāji attiecībā pret vidējo darba samaksu nozarē. Savukārt, vērtējot ilgtspēju, būvkomersanti saņems augstāku kvalifikācijas klasi par kvalitātes pārvaldības sistēmu (piemēram, ISO) ieviešanu, godalgām būvniecības nozares profesionālo organizāciju skatē „Gada labākā būve Latvijā”, kā arī par būvniecības, darba drošības, vides piesārņojuma un citu regulējošo normu pārkāpumu neesamību.

Andris Dimants,
zvērīnātu
advokātu
biroja
COBALT
jurista
palīgs

Papildus tam klasifikācijas iestādei ir paredzēts atzīt būvkomersanta kompetenci būvniecības sfērās, kas tiks noteiktas atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (NACE) būvdarbu (F) sadaļai. Kompetence tiks atzīta atkarībā no nodarbināto speciālistu profesionālās darbības sfērām un uzņēmuma realizētajiem projektiem. Minētās kvalifikācijas klases un būvkomersanta kompetence atbilstoši noteikumiem tiks atspoguļota Būvniecības informatīvajā sistēmā, kurā ir iekļauts Būvniecības reģistrs un kuru uztur klasifikācijas iestāde.

Kā tas darbosies

Būvkomersants būs atbildīgs par informācijas sniegšanu klasifikācijas iestādei un publiskajiem reģistriem, kā arī par šīs informācijas patiesumu. Vadoties pēc pieejamās informācijas, klasifikācijas iestāde vērtēs būvkomersanta kompetenci būvniecības sfērās un piešķirs kvalifikācijas klasi. Paredzēts, ka pēc noteikumu ieviešanas pasūtītājam vairs nevajadzēs prasīt, lai tiktu iesniegti būvkomersanta un tā speciālistu kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti. Būvkomersanta kompetences sfērās un kvalifikāciju pasūtītājs varēs pārbaudīt, ieskatoties Būvniecības informatīvajā sistēmā. Tādējādi pasūtītājs, izvērtējot pretendenta piedāvājumus, vadīsies pēc Būvniecības informatīvajā sistēmā pieejamajām ziņām un to atbilstības iepirkumā noteiktajām prasībām. Savukārt būvkomersantam, kurš vēlēties uzvarēt iepirkumos, būs jārūpējas, lai tā rādītāji atbilst pēc iespējas augstākai kvalifikācijas klasei jaunajā sistēmā. **B J P**

Materiāls tapis
sadarbībā ar

COBALT

Uzņēmumam radīto zaudējumu segšana

Jautājums

Darbinieks, kurš pilda šofera pienākumus, veicot darbu, iekļuva avārijā. Rezultātā tika bojāts uzņēmumam piederošs transportlīdzeklis un radīti uzņēmumam zaudējumi. Vai var veikt ieturējumu no darbinieka algas, lai segtu uzņēmumam radušos zaudējumus?

**Atbild Gita Oškāja, zvērīnāta advokāte,
Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares
arodbiedrības Juridiskās daļas vadītāja**

Darba likuma 86. panta ceturrtā daļa noteic, ka darbinieks, kura darbs saistīts ar zaudējumu rašanās paaugstinātu risku, atbild vienīgi tad, ja zaudējumi darba devējam nodarīti ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ.

Savukārt Civillikuma 2347. panta otrā daļa nosaka, ka ar paaugstinātu bīstamību jāsaprot transports, uzņēmums, būvniecība, bīstamas vielas u.tml. Proti, situācijā, kad darbinieka darbs ir saistīts ar transportlīdzekļa vadīšanu, atzīstams, ka attiecīgais darbs saistīts ar zaudējumu rašanās paaugstinātu risku.

Arī Senāts 2007. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. SKC-110 norādīja, ka Darba likuma normas, kas regulē darbinieka civiltiesiskās atbildības pamatu un apmēru, ir speciālās tiesību normas attiecībā pret Civillikumu. Līdz ar to, izlemjot jautājumu par zaudējumu atlīdzību, kas radušies ceļu satiksmes negadījuma rezultātā, kurā vainojams darbinieks, tiesai jākonstatē ne tikai Civillikuma priekšnosacījumi zaudējuma piedziņai, bet arī jāizvērtē, vai konkrētajā gadījumā nav konstatējami Darba likuma 86. panta ceturrtās daļas speciālie nosacījumi, kas izslēdz darbinieka pienākumu atbildēt par zaudējumiem.

Tādējādi no darbinieka varētu tikt piedzīti zaudējumi **tikai tādā gadījumā, ja darbinieks nodarījis darba devējam zaudējumus ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ.** Ja darbinieks labprātīgi atzīst savu vainu (proti, rīkojies ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ), puses, ņemot vērā Darba likumā noteiktos ieturējumu ierobežojumus (89. p., 79. p., 80. p.), var vienoties par zaudējumu atlīdzības kārtību. Ja darbinieks neatzīst savu vainu un puses nespēj vienoties, darba devējam ir tiesības celt tiesā prasības pieteikumu.

Proti, ja darbinieks nav vainojams pie izraisītā ceļu satiksmes negadījuma, nav pamata saukt darbinieku pie atbildības un prasīt zaudējumu atlīdzināšanu (pretēja rīcība būtu pretrunā arī ar labas ticības principu); savukārt, ja darbinieks ir vainojams pie izraisītā ceļu satiksmes negadījuma, to var saukt pie atbildības un prasīt atlīdzināt zaudējumus tikai tad, ja darbinieks rīkojies ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ. **B J P**